

CHIA SẺ ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC

Nguyên tác: Giảng giải Đệ Tử Quy

Chủ giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Người chia sẻ: Vô Danh cư sĩ

Bài thứ 20

[Kính chào các bạn đồng học!]

Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!

Hôm qua chúng ta đang dừng ở mục:

3. Mục tiêu giáo dục đạo đức là gì? Đoạn ác tu thiện

Chúng ta đã kết thúc nội dung:

Thứ nhất: Trừ bỏ tự tư - tức chính là đoạn ác và đang dừng ở nội dung:

Thứ hai: Bồi phước cho trẻ từ nhỏ - tức chính là tu thiện.

Trẻ bồi phước bằng cách nào? Nhưng vì trẻ nhỏ như vậy làm sao mà có thể tu phước đây? Tu bằng cách nào? Phải dạy cho trẻ thiện tâm từ nhỏ. Lúc trẻ tu phước thì về già chúng mới có thể hưởng phước.

Tôi hôm qua cũng đưa ra 2 ví dụ, là đối với người lớn chúng ta cũng phải thường xuyên quán chiếu để chuyển tâm vì người, niệm niệm nghĩ cho người, thì bạn ắt là tích được phước cho chính bản thân mình, càng tích càng nhiều, về già cuộc sống của bạn chắc chắn sẽ có hậu.

Bây giờ chúng ta sẽ học tiếp: đối với con cái, cha mẹ cũng phải dạy trẻ thiện tâm từ nhỏ.

Lại một ví dụ nữa nhé! Hôm nay đi trên xe ô tô lúc về cũng thế, chuẩn bị mở cửa ra lập tức tôi thấy cháu ngoại tôi - Chu Bi - đưa cái ô cho bà. Tôi bảo:

- Đây là tự con biết hay gì?

Bảo:

- Không, cô Châu bảo ạ.

- Đây. Con phải học cô. Là khi bắt đầu chuẩn bị xuống là phải nhìn, xem cha mẹ, trưởng bối hoặc là bất kỳ chỗ nào cũng phải nhìn xem là người khác cần cái gì.

Thì đây chính là dạy cho chúng là niệm niệm biết vì người. Chúng sẽ tích lũy được gọi là phước điền của chúng. Không phải lớn lên phải làm cho người này cái này cái khác thì mới tích lũy được. Ngay từ nhỏ!

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Chúng ta đã nhắc đến vấn đề an định của thế giới, xã hội, gia đình. Trên thực tế không phải là không có biện pháp để đạt được. Then chốt chính ngay từ tâm niệm của mỗi người:

- Nếu như tự tư thì liền phát sanh xung đột.

- Nếu như luôn luôn nghĩ đến người khác thì gia đình xã hội liền sẽ an khang viên mãn.

[Chỗ này tôi nhắc nhé: Các bạn có nhớ lúc Hoà thượng nói là chỉ có chuyển một niệm là bạn thành Bồ tát không?

Bạn có nhớ cái bài đấy không ạ? Chuyển niệm là bắt đầu nghĩ cho mình chuyển sang nghĩ cho người.

Bạn đi học bạn bảo phải học giỏi. Học giỏi để làm gì? Để về sau có thể hy sinh phụng hiến. Bạn là Bồ tát học trò.

Bạn kinh doanh, nếu bạn chuyển là: “Ừ, tôi kinh doanh như thế này cũng là để lợi ích cho người”, thì lúc đấy bạn chính là Bồ tát doanh nghiệp.

Khi bạn chuyển được niệm niệm vì người, chứ không phải là chỉ một niệm nhất thời, hoặc nhiều niệm hơn, nhưng vẫn là các niệm rời rạc, bạn niệm niệm vì người thật, thì đây chính là bạn đã phát được tâm Bồ đề, bạn chính là Bồ tát thật, vì quả vị Tiểu thừa (là A La Hán và Bích Chi Phật) vẫn chỉ là tu cho riêng mình mà không có giúp cho tất cả các chúng sinh đều thành tựu viên mãn.]

Vì giữ được tâm này nên chúng sẽ biết được đi học là “chỉ tại Thánh hiền”, phải đem đạo đức học vấn đã học phụng hiến cho xã hội, cho nên khi chúng bước vào xã hội liền biết vì xã hội mà tạo phước, do đó phước phần của chúng sẽ ngày càng lớn. Đến già rồi thì phước báo liền hiện tiền, được an hưởng lúc tuổi già.

[Đấy! Bạn làm sao cố gắng tạo phước cho con từ nhỏ nhé.]

Trong “Ngũ phước” có một phước gọi là “thiện chung”. Nói cho dễ hiểu một chút chính là “Chết được dễ”, chứ không phải chết rất khó khăn.

Tục ngữ thường nói: “Không dễ chết”. Câu này dường như là lời nói mắng người, thế nhưng hiện tại câu nói này không xem là lời mắng người, mà xem là gì? Xem là một hiện tượng phổ biến.

[Tôi xin giải thích thêm về Ngũ phước như sau:]

Trong Kinh Thư có chép năm phước ấy là: Thọ, Phú, Khương ninh, Du hiếu đức và Khảo mạng chung.

- *T thọ: Là trường thọ,*
- *Phú quý: Là tiền bạc sung túc, lại có địa vị tôn quý.*
- *Khương ninh: Là thân thể khỏe mạnh và tâm linh thì được an ổn.*
- *Hiếu đức: Là thường làm các việc lành.*
- *Thiện chung: Là biết trước được thời gian mình qua đời, đến lúc mạng chung không gặp phải những tai họa ngang trái, thân thể không đau bệnh, trong lòng không còn vướng mắc và sầu lo về nhân thế, an lành, tự tại mà lìa bỏ cõi nhân gian.*

Các loại thiện chung:

- *Tiểu thiện chung: là không gặp cảnh hoạn họa bất ngờ, không có bệnh tật mà qua đời.*

- *Trung thiện chung: Chẳng những không có bệnh khổ mà còn không có oán hận hay áy náy gì trong lòng.*
- *Đại thiện chung: Tự mình biết trước thời gian lâm chung, thân tâm không bị ngăn ngại bởi nghiệp lực. Tự tại giải thoát là đời. Thậm chí tự mình còn thấy chư Phật, Bồ tát.*

Trường hợp này là gì rồi bạn? Vãng sanh rồi.

Đại thiện chung. Đây mới thật là một nhân sinh hoàn mỹ.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Chúng tôi nhớ lúc nhỏ thường hay nghe nói đến một vị nào đó, hôm qua ra đi khi ngủ rất an lành. Hiện có tình hình này có nhiều không? Không nhiều.

Vì sao người thời trước họ có thể an lành mà rời thế gian này, còn người hiện tại khi chết có thể phải đưa đi cấp cứu, khi chết có thể là mê mờ, không biết gì hết? Đó là đều do họ không biết cách chăm sóc thân thể, họ không biết vun bồi phước phần của chính mình. Phước quá mỏng thì không thể “thiện chung”.

[Cho nên bạn phải tích lũy công đức.]

Cho nên con người cần phải có phước phần.

[Làm được bao nhiêu mà hưởng phước hết sạch thì thôi rồi.]

Phước phần có được từ đâu? Từ thiện tâm.

Căn nguyên vẫn ở một niệm thiện tâm:

[Hôm trước đã kể cho các bạn nghe: tôi phải gọi bằng cụ, cụ cũng là nhà Nho mà. Sau đấy cụ sinh ra ông nội tôi, rồi ông nội tôi sinh ra bố tôi. Trước khi cụ ra đi cụ biết trước. Vì sao biết cụ biết trước? Ba ngày liền không ăn gì chỉ có uống nước chè. Uống nước chè làm gì? Toàn bộ thân thể thanh khiết, sạch hết. Đến ngày thứ ba, bảo con cái là “lấy cho cha bộ quần áo lụa màu trắng”. Vì các cụ ngày xưa hay có những bộ quần áo lụa trắng. Mặc vào, mặc vào xong nằm trên giường. Thế xong nằm trên giường rồi bảo:

- Bây giờ cha nằm nghỉ một lát. Các con ngồi bên cạnh.

Thì có một cái màn kéo che thế này. Con cái ngồi bên ngoài. Thế cũng nghĩ cha nói thế là nằm nghỉ, thì bắt đầu vừa ngồi được 10 phút thì thấy một cái trận gió thổi đến là giật đứt cái màn trúc. Khi thấy giật đứt cái màn trúc rồi thì chạy vào xem thì cụ đã ra đi rồi, an lành, tự tại].

Người xưa tâm địa lương thiện, nơi nơi đều nghĩ đến người khác, vì vậy mà chết được rất nhẹ nhàng.

Người thời này tự tư tự lợi, cho nên trước khi chết vẫn sợ được sợ mất, chấp trước nhiều điều, không buông bỏ.

Nếu chúng ta muốn tuổi già hưởng phước thì phải biết giữ tâm thiện, phải biết được mỗi lúc đều có thể buông bỏ, không nên chấp trước.

[Công phu tu hành của bạn là ở đâu?

Buông bỏ trước tiên là nói đến là “ngũ dục, lục trần”, là những thứ ngoài thân đã. Không có ngày hôm nay đến lúc chết rồi vẫn còn lo: Ôi trời ơi, tiền tiết kiệm của mình bây giờ làm như thế nào đây, (hoặc) nhà cửa mình như thế nào đây? Trước tiên buông bỏ “ngũ dục, lục trần”: tài, sắc, danh, thực, thù, buông đi, đây chính là thị dục; tiếp đó là ái dục, tình cảm luyến ái buông đi, “tham, sân, si, mạn” buông đi, vạn duyên buông xuống. Đây là công phu tu hành. Khi bạn đã vạn duyên buông xuống, đảm bảo lúc cuối cùng bạn sẽ tỉnh táo, lâm chung lúc cuối cùng bạn sẽ tỉnh táo, bạn sẽ niệm được một câu Phật hiệu.

Chúng ta vừa kết thúc mục 3: Mục tiêu giáo dục đạo đức là gì? Mục này quan trọng nên tôi xin tóm tắt lại cùng các bạn:

Giáo dục đạo đức thế nào?

Thứ nhất: là phải trừ bỏ tự tư, chính là đoạn ác

Thứ hai: là bồi phước từ nhỏ cho trẻ - chính là tu thiện.

Cho nên cả một đời tu hành, Phật giáo cũng dạy này, mà tất cả các tôn giáo cũng dạy là cuối cùng chỉ có ba giai đoạn thôi ạ, là gì ạ? Các bạn nghe nhé.

Bạch Cư Dị, ông là một vị quan thời nhà Đường, ông thỉnh giáo Ô Sào Thiền sư, ông bảo:

- Phật dạy nhiều lắm (đại ý là thế, là lúc ấy vì ông chưa ngộ đạo mà), nghe rắc rối nhiều quá rồi. Thế vậy thì ông chỉ cần nói cho tôi biết (là tôi biết rồi), tóm tắt lại một câu là gì?

Thì lúc đấy là Ô Sào Thiền sư trả lời là gì ạ?

“Chư ác mạc tác” là không làm các việc ác, “Chúng thiện phụng hành” chỉ có làm các việc lành thôi. “Tự tịnh kỳ ý” là “thanh tịnh tâm ý”, “thị chư Phật giáo” là “là lời Phật dạy”, tất cả tinh hoa của nhà Phật tuốt tuốt chỉ có vậy thôi.

Từ đây chúng ta sẽ thấy là tại sao trong các ngôi chùa của Việt Nam đều có Nho, Thích và Đạo. Bạn thấy đấy ạ, Tam Bảo đấy chính là Phật giáo, còn một bên Khổng Tử, là Nho giáo, còn một bên Thái thượng là Đạo giáo. Đây gọi là “Tam giáo đồng nguyên” đều quay trở về một gốc hết.

Cho nên cái chương trình chúng ta học Đệ Tử Quy này là của Nho giáo, cuối cùng giáo dục đạo đức cho trẻ cũng là gì? Trừ bỏ tự tư là đoạn ác, tu thiện chính là bồi phước cho trẻ từ nhỏ.

Bồi phước cho trẻ từ nhỏ bằng cách nào? Từ ý niệm. Ý niệm gì hả các bạn? Bắt đầu chuyển ý nghĩ vì người, thường xuyên chuyển ý nghĩ vì người, vì chúng sinh. Đây gọi là “phước điền canh tâm”.

Ví dụ ạ: Ta thích ăn một cái kẹo thì lập tức phải nghĩ ngay đến cha mẹ, ông bà, rồi anh chị em trước, rồi đến bạn bè trước.

Ta đi ra khỏi ô tô, bước chân xuống ô tô là thấy trời nắng thì lại phải nghĩ ngay đến là vậy thì ông bà, cha mẹ ngồi trên xe, phải làm sao để cho cha mẹ ông bà khi bước xuống xe phải không bị trời nắng.

Mà mở rộng ra nữa là ngồi trên xe ô tô mát mẻ như thế thì lại phải nghĩ đến là người nông dân này, và bao nhiêu người lao động dưới cái nắng chang chang 40 độ như thiêu như đốt đang vất vả để lăn lộn mà kiếm sống, đó ạ. Cho nên phải bồi phước cho trẻ từ nhỏ bằng ý niệm vì người, vì chúng sinh.

1. Tại sao tất cả phước điền lại đều xuất phát từ thiện tâm ạ?

Lục Tổ nói: “Nhất thiết phước điền, bất ly phương thôn” (Tất cả phúc điền đều không rời tâm địa của con người)

Tại sao lại từ tâm lại có thể tạo ra được tất cả mọi thứ?

Khoa học gia nói về hiện tượng vật chất đều là hiện tượng của sóng, ý niệm mà ra, hay lý thuyết dây gọi là sự giao động của những “sợi dây”, tạo thành sóng rung của vũ trụ, sóng này sẽ tạo thành vật chất. Các bước sóng khác nhau thì nó tạo thành các dạng vật chất khác nhau.

Vậy có thể tạo ra được vật chất hay không? Về lý thuyết câu trả lời là “Có”. Nhà Vật lý học số 1 của thế giới là Albert Einstein ông đã chứng minh được điều này, đó là có thể chuyển hóa từ năng lượng thành vật chất, và ngược lại cũng có thể chuyển hóa từ vật chất sang thành năng lượng.

Phật pháp thì nói sao? Phật pháp thì nói “**Vạn pháp duy tâm tạo**”, tức là tất cả mọi hiện tượng từ vật chất này, đến tinh thần này, đến hiện tượng tự nhiên này, nói tóm lại là sum la vạn tượng đều biến hiện từ tâm mà ra. Hay nói nôm na là từ ý nghĩ của các chúng sinh mà ra. Đây chính là ý niệm từ tâm.

Còn khoa học gia thì sao? Dù “ý niệm” được phát hiện rồi, thế nhưng ý niệm là gì thì các khoa học gia không hề biết. Không hề biết đây là từ tâm.

Và khoa học gia cũng mới làm được chuyển từ vật chất thành năng lượng. Đây chính là phản ứng của bom nguyên tử. Các bạn đã biết đấy ạ, khi bắn phá vào hạt nhân của chất phóng xạ gọi là Uranium, thì bắt đầu cái chất phóng xạ nó giải phóng ra rất nhiều năng lượng. Đấy ạ, hai cái quả bom nguyên tử của Mỹ thả vào hai thành phố của Nhật Bản là Hiroshima và Nagasaki, đã hủy diệt toàn bộ hai thành phố này. Theo ước tính, 140.000 người dân ở Hiroshima đã chết, còn ở Nagasaki là 74.000 người. Nhưng mà khoa học gia thì lại chưa thể làm được là bắt đầu chuyển từ năng lượng sang vật chất.

Phật, Bồ tát thì đã làm được rồi, cả hai chiều: Chuyển từ năng lượng sang vật chất và chuyển từ vật chất sang thành năng lượng. Làm thế

nào? Bắt đầu từ cái tâm này nếu bạn thật sự mà bạn quay trở về được với gọi là cái bản tính tự nhiên, hay như là Mạnh Tử dạy ở trong Liễu Phàm Tứ Huấn – là về “vô niệm” thì bạn sẽ làm được, muốn gì được vậy.

Kết luận lại: dù bạn bố thí cúng dường, hay tu thiện thì đều phải bắt đầu từ tâm, từ tâm vì người, vì chúng sinh mà ra. Đây là đi đúng với pháp tắc đại tự nhiên nên bạn liền có phước. Cho nên Lục tổ Huệ Năng mới nói rằng: **“Tất cả các ruộng phước đều không rời khỏi tâm con người”** là vậy.

Do đó dù là trẻ nhỏ chúng chưa thể tự làm được những việc từ thân thể, nhưng nếu bạn dạy cho chúng biết từ cái tâm này vì người, vì chúng sinh thì chính là chúng đã tạo được ruộng phước cho chúng rồi đó. Đây chính gọi là “phước điền canh tâm”.

À, đến cái chỗ này bạn lưu ý nhé, xong bạn dạy con bạn như thế mà bạn không dạy cái bài sau là chết dở đấy, vì bài sau tôi phải đi luôn đấy, đó là “Bốn tình huống dạy con không cần làm người tử tế”.

Còn nếu bạn làm thiện mà vẫn là để lợi mình, tự tư tự lợi, ví dụ giúp người này là để mong hòng họ đề bạt mình chẳng hạn, rồi họ cho mình đi nước ngoài chẳng hạn, hoặc rồi họ làm lợi cho mình cái này lợi chẳng hạn, thì cái phước ấy của bạn nhỏ xíu, mà trong Liễu Phàm Tứ Huấn gọi là thiện giả, không phải là thiện thật.

Sau đây xin mời bạn nghe bài:

2. Bốn tình huống dạy con không cần làm người “tử tế”

Bạn vẫn cần dạy con làm người tử tế để hy sinh phụng hiến (phải thường xuyên giúp đỡ người mà), nhưng có những cái nguyên tắc cần phải tuân theo. Đặc biệt trong 4 tình huống dưới đây, con đừng để lòng tốt của mình bị lợi dụng.

Thứ nhất: Không giúp những người mạnh mẽ hơn mình

“Một ngày nọ, một phụ huynh đến trường đón con muộn. Kẻ bắt cóc trẻ em đã nhân cơ hội này để lừa cậu bé:

- Cậu bé, chú bị mất cái chìa khóa trong nhà vệ sinh, cháu có thể giúp chú tìm được không?

Anh ta muốn đưa trẻ đi cùng mình vào nhà vệ sinh nhưng cậu bé không đồng ý. Anh ta bực mình:

- Cậu bé, cháu không được dạy là phải giúp đỡ người khác à?

[Đó.] Đứa trẻ nhìn anh ta và chạy đến chỗ cô giáo của mình. Kẻ bắt cóc thấy vậy liền chuyển mục tiêu, 10 phút sau một đứa trẻ khác đã mắc bẫy. Khi anh ta định lái xe đi thì cảnh sát ập đến. Thì ra, cậu bé đầu tiên đã nói với cô giáo rằng “anh ta là người xấu”. Dù hơi ngỡ vực nhưng cô giáo vẫn báo cảnh sát.

- Làm sao con biết chú ấy là người xấu?

Cô giáo hỏi. Cậu bé trả lời:

- Mẹ con bảo nếu người lớn nhờ con giúp đỡ, hãy bỏ qua. Vì nếu một người lớn gặp khó khăn, chắc chắn họ sẽ tìm được một người lớn khác để nhờ giúp đỡ. Còn một đứa trẻ yếu ớt không cần phải giúp một người lớn mạnh mẽ. Đàn ông trưởng thành không nhờ phụ nữ mang thai hay bà già giúp mình. Người lớn không nhờ trẻ em giúp. Vì thế, con không cần phải thể hiện lòng tốt khi một người lớn khỏe mạnh nhờ con giúp đỡ”.

[Các bạn rõ chưa ạ? Không các bạn chỉ dạy một chiều thôi, thì không cần thận là con các bạn như những con thỏ non sẽ bị những con cáo già bắt cóc.]

Thứ hai: Không giúp đỡ trong môi trường kín

“Trời mưa, một thai phụ thấy một người đàn ông ngủ gật bên ngoài hiên nên đã mời anh ta vào trong nhà nghỉ ngơi. Tuy nhiên, sau khi được chủ nhà cho ăn uống tử tế, anh ta phát hiện ra chỉ có mình cô ở nhà nên đã đe dọa và bắt cô đưa tiền cho mình.

Trong một không gian khép kín như vậy, chỉ có hai người, không thể kêu cứu ai, thai phụ đành phải đưa cho anh ta 10.000 nhân dân tệ (tức là 34 triệu đồng).

[Nhớ, không giúp đỡ trong môi trường kín]

Khi chuyển từ một không gian mở sang không gian kín, không có sự hiện diện của mọi người xung quanh, thật khó mà biết được đối tượng sẽ làm gì với con. Lúc trước, đó có thể là một quý ông rất lịch sự, nhưng chỉ còn con và ông ta, rõ ràng con trở thành đối tượng yếu đuối hơn và có thể bị bắt nạt”.

Câu chuyện này tôi đã từng kể với các bạn rất nhiều, trong cuốn Niệm Phật Thập Yếu, Hòa thượng Thích Thiện Tâm cũng kể: “Một vị sư trụ trì, ông đã tu đến mức độ, niệm Phật đến mức độ là mỗi bước chân ông đi thì đất ở dưới chân ông chuyển sang thành màu vàng. Có một lần, có một người đàn ông đến xin nghỉ nhờ và xin ăn, thì vị sư phụ này nhìn thì đã biết bảo vị thủ từ:

- Con cho ông ta ăn rồi bảo ông ta đi, vì ta nhìn tướng ông này mặt mũi tướng cướp, không thể ở lại được.

Nhưng cái vị thủ từ kia thì vì từ bi, cho ăn xong thì cho ở lại. Ban đêm, thì chính cái người này đã biết là vị sư có duyên một ít tiền để chuẩn bị dựng chùa, đã giết chết cả ông thủ từ và vị sư, chặt chân chặt tay thế này và cuốc tiền, lấy đi”.

Cho nên không giúp đỡ trong môi trường kín, các bạn phải dặn con các bạn điều này, không chỉ thuần có một cái như thế kia đến lúc vương vào thế này là bị. Tiếp tục:]

Thứ ba: Lòng tốt có thể gây hậu quả xấu

“Một đoàn khách đến khu Hy Nhĩ bí ẩn, tình cờ họ gặp một con linh dương Tây Tạng. Thấy con vật nhỏ bé, dễ thương, khách chụp ảnh, lấy thức ăn và nước uống cho nó. Đột nhiên, có một tiếng gầm vang lên:

- Đi đi!

Đội trưởng của khu bảo tồn tới, đuổi con linh dương đi và yêu cầu khách không cho linh dương ăn. Người khách tức giận:

- Anh đang làm gì vậy? Sao anh đối xử với động vật thô lỗ như thế? Chúng tôi chỉ cho nó ăn chứ có làm gì đâu?

Người đội trưởng trả lời:

- Nếu anh quá thân thiện với động vật hoang dã, chúng sẽ nghĩ rằng con người rất tốt bụng. Nên khi gặp phải những kẻ săn trộm, chúng có thể bị bắt”.

Cho nên lòng tốt của con có thể trở thành điều xấu vì sự tham lam, ích kỷ của người khác. Vì vậy cần chú ý đến kết quả khi con muốn thể hiện lòng tốt của mình.

[Đây chính là, trong Liễu Phàm Tứ Huấn dạy bạn là gì? Làm thiện không nghĩ đến cá nhân, phải nghĩ đến ảnh hưởng. Làm thiện không nghĩ đến hiện tại, phải nghĩ đến tương lai.]

Thứ tư: Lòng tốt phải có mức độ

“Hai gia đình là hàng xóm của nhau, mối quan hệ trước đây khá tốt, dù một nhà giàu và một nhà nghèo. Năm đó, vùng quê mất mùa, nhà nghèo không có thu hoạch và chết đói. Nhà giàu đã mua một thùng gạo và tặng cho gia đình nghèo.

Gia đình nghèo biết ơn gia đình giàu, coi họ là ân nhân, nên sau đó đã sang cảm ơn.

Khi biết nhà nghèo không còn hạt giống cho mùa sau, nhà giàu lại cho thêm một bao gạo. Mang gạo về nhà, người nghèo nghĩ:

- Chỗ gạo này có thể để làm gì ngoài việc ăn, đâu đủ để làm hạt giống cho mùa sau. Gia đình kia rất giàu, lẽ ra nên cho nhiều hơn.

[Cho một thì họ lại muốn hai.]

Lời này đến tai người giàu. Người giàu rất tức giận và nghĩ:

- Mình đã cho anh ta lương thực một cách vô ích, anh ta không biết ơn mà còn đòi hỏi hơn, anh ta không phải là con người.

Từ đó, hai gia đình coi nhau như kẻ thù.

Khi ta cho một người đói một bát cơm, người đó sẽ biết ơn ta. Tuy nhiên, nếu ta tiếp tục cho thêm cơm, người đó coi việc làm của ta là điều hiển nhiên. Một bát không đủ, hai bát không đủ, ba bốn bát vẫn không hài lòng”.

[Trong Đường Đến Hạnh Phúc, cái phần sau thì thầy Thái có nói về chuyện gọi là, không giúp đỡ cái nghèo, mà giúp đỡ gì ạ? “Giúp cái khó, chứ không giúp cái nghèo”, bởi vì cái nghèo là cái không có ý chí vươn lên. Anh chỉ có nhận ăn không. Nhưng cái khó là, nếu như giúp đỡ từ đây. Đây chính là giúp người thì giúp cái cần câu cá, chứ không giúp con cá. Đây từ một cái việc là anh giúp cho người ta một lần, hai lần, người ta quen đi, người ta nghĩ là đương nhiên người ta được hưởng, cuối cùng người ta sẽ quay sang người ta trách móc anh. Các bạn phải lưu ý bốn trường hợp này.

Các bạn có nhớ câu chuyện “Ông lão đánh cá và con cá vàng” tôi kể cho các bạn không ạ? Dục vọng mở ra là một cái vực sâu không đáy.

Vâng, chúng ta tiếp tục bài đọc:]

“Đây là điều ta thường gặp trong cuộc sống. Lần đầu tiên ta giúp đỡ một người, người đó sẽ cảm ơn ta. Lần thứ hai, lòng tốt của ta sẽ bị xem nhẹ. Sau nhiều lần anh ta sẽ nghĩ đây là điều ta nên làm cho họ, và họ có thể giận dữ nếu không nhận được sự giúp đỡ nữa”.

[Ta thì, không cần cái việc là họ nghĩ ta thế này, thế khác, nhưng mà nhớ là làm thiện không nghĩ đến hiện tại, phải nghĩ đến tương lai; không nghĩ đến cá nhân, mà phải nghĩ đến cả tâm ảnh hưởng. Đây mới là thiện đúng. Tôi nhắc lại đây. Vâng, chúng ta tiếp tục bài đọc:]

“Do đó, sự giúp đỡ cũng cần có giới hạn. Khi một người không biết suy nghĩ về tương lai đề nghị giúp đỡ, con không cần phải tử tế với họ”.

[Trích thôi, tôi thì chẳng có năng lực viết ra bài này. Thấy bài này hay, hữu ích với các bạn thì trích. (Hoàng Anh - Theo Oversea City)]

Lần trước cũng đã chia sẻ với các bạn về việc là: [Tình huống thứ 3 và thứ 4 ở trên chính trong Liễu Phàm Tứ Huấn có dạy làm thiện **“Không nghĩ hiện tại, phải nghĩ đến sự ảnh hưởng”** (“Bất luận hiện hành nhi luận lưu tế”); **“Không nghĩ nhất thời, phải nghĩ đến dài lâu”** (“Bất luận nhất thời nhi luận cửu viễn”).

Các bạn có thăm cái bài này không ạ? Ai thăm giờ tay tôi xem ạ? Các bạn bảo thăm là tôi sẽ hỏi bốn cái tình huống gì đấy. Bởi vì sau khi bạn học Đệ Tử Quy xong bạn luôn luôn dạy con là phải hy sinh phụng

hiến, phải giúp đỡ mọi người, phải thương yêu chúng sinh, bạn sẽ luôn luôn dạy con như thế. Vậy có bốn tình huống bạn phải dạy con là không cần làm người tử tế.

- Thứ nhất: Không giúp những người mạnh mẽ hơn mình
- Thứ hai: Không giúp đỡ trong môi trường kín
- Thứ ba: Lòng tốt có thể gây hậu quả xấu
- Thứ tư: Lòng tốt phải có mức độ

Để các bạn có thể hiểu rõ hơn, sau đây tôi xin chia sẻ với các bạn một đoạn mà Ngài Viên Liễu Phàm đã dạy con mình trong Liễu Phàm Tứ Huấn như sau:

“Người hành thiện:

- Thứ nhất: Không nghĩ hiện tại, phải nghĩ đến sự ảnh hưởng;
- Thứ hai: Không nghĩ nhất thời, phải nghĩ đến dài lâu;
- Thứ ba: Không nghĩ lợi cho một cá nhân, mà phải nghĩ lợi cho thiên hạ đại chúng nữa.

Hiện tại tuy là thiện, nhưng nếu gây ra ảnh hưởng không tốt lại thành hại người, thì tưởng thiện mà lại không phải là thiện.

Hiện tại tuy bất thiện, nhưng nếu có ảnh hưởng lợi ích cho người, lại thành ra cứu người, thì tưởng bất thiện mà lại là thiện.

Chỉ từ một việc này để nói mà thôi, những điều khác cũng vậy, bất nghĩa lại là nghĩa, vô lễ lại là lễ, bất tín lại là tín, không từ bi lại là từ bi, đều phải chọn lựa”.

Sau đây là lời giảng giải của Hòa thượng về đoạn chánh văn trên:

“Sự việc đúng sai quá nhiều rồi, chúng ta đều phải hiểu được. Cái gì gọi là “nghĩa”? Cái gì gọi là “bất nghĩa”? Chúng ta đều phải có năng lực để biện biệt. Cái gì gọi là “lễ”? Cái gì gọi là “tín”? Cái gì là “từ bi chân chánh”?

Thứ nhất: nói về “Nghĩa” và “bất nghĩa”

Tại chỗ này, thí như nói có một người làm điều xấu, làm điều ác, quyết định phải trừng phạt anh ta, quyết định không thể tha thứ cho anh ta.

Có người tha thứ cho người phạm tội này, việc này có được tính là nghĩa hay không?

Bạn nhất định phải quán sát người này. Giả như có người làm việc sai trái lại được tha thứ, người xấu này nhất định càng táo bạo hơn, tương lai anh ta sẽ làm nhiều việc ác hơn nữa, khiến cho rất nhiều người bị hại, việc làm tha thứ này của bạn là sai lầm rồi.

Nếu như bạn có thể cảnh giác anh ta, trừng phạt anh ta, anh ta về sau không dám làm những cái việc phạm pháp nữa, như vậy mới là nghĩa chân thật. Cái này gọi là “Phi nghĩa chi nghĩa” (bất nghĩa lại là nghĩa).

Thứ hai là: “Lẽ” và “phi lẽ”

“Lẽ” là điều mà người người đều có, nhưng phải có mức độ.

Dùng lẽ mạo để đối người là lẽ, nhưng nếu như quá phận, mà đi cung kính, đi tán thán, người này sẽ trở nên kiêu ngạo, cái này gọi là “phi lẽ”.

Cho nên trong đời sống thường ngày, chúng ta không thể không cẩn thận, không thể không tỉ mỉ.

Thứ ba là: “Tín” và “phi tín”

“Tín” phải dùng cho cân trọng, cũng phải xem hoàn cảnh. Nếu như chú trọng vào điều tín nhỏ, cái tín này, là vì chú trọng vào điều tiểu tín mà bỏ mất đại tín, đây là sai rồi. Thánh nhân coi trọng cái tín lớn, có lúc có thể buông bỏ điều tín nhỏ, đây gọi là “Phi tín chi tín” (bất tín lại là tín).

Thứ tư là: “Từ bi” và “phi từ bi”

“Từ” là từ ái, từ ái nhưng không thái quá, nếu như thái quá thì liền biến thành không nhân từ, đây gọi là “Phi từ chi từ” (Không từ bi mà lại là từ bi).

Nhà Phật thường nói: **“Từ bi đa họa hại, phương tiện xuất hạ lưu”** (từ bi lắm thì lắm họa hại, phương tiện thì thành hạ lưu): “từ bi”, “phương tiện” là phương pháp giáo học tối quan trọng của nhà Phật. Phật môn thường nói: **“Từ bi vì bổn, phương tiện vì môn”** (từ bi làm gốc, phương tiện làm cửa), làm sao từ bi có thể trở thành họa hại, phương tiện lại có thể biến thành hạ lưu cơ chứ? Là vì dùng không thích đáng. “Không bi mà bi”, “Không phương tiện mà lại thành phương tiện” (Phi bi chi bi, phi phương tiện chi phương tiện), dùng sai rồi.

Những điều này đều là nói bạn vốn dĩ là tâm tốt, bạn lại dùng không đúng cách. “Nghĩa” là điều tốt, nhưng bạn lại dùng sai; “Lễ” cũng là điều tốt, nhưng bạn lại dùng không đúng cách; “Tín” là việc tốt, nhưng bạn cũng dùng sai rồi; “Từ bi” cũng là việc tốt, nhưng bạn cũng dùng sai”.

Tôi chỉ nói tóm tắt đến đây, còn về sau trong quá trình chia sẻ trong bài, thì đến chỗ nào thì tôi sẽ có những cái ví dụ cụ thể cho bạn ở chỗ đấy, ví dụ lễ, bất lễ, tín phi tín, từ bi, phi từ bi chẳng hạn, tôi sẽ có ví dụ cụ thể để cho bạn tham khảo, còn bây giờ bạn hãy nắm khái niệm như vậy đã.

Để kết thúc bài chia sẻ hôm nay, tôi xin nhắc lại: mục tiêu cuối cùng của giáo dục chính là “Đoạn ác, tu thiện”. Tu thiện bạn làm thế nào thì làm, bạn phải dạy trẻ cho được chữ “Hiếu” và tiếp đến là chữ “Ái” hay còn gọi là yêu thương muôn loài, đây chính là đại đạo. Làm được vậy là bạn thành công rực rỡ.

Sau đây tôi xin tặng bạn bài “Con người sống để yêu thương” mà tôi sưu tầm được. Các bạn có thể tham khảo để dạy con nhé. Mời các bạn đón nghe]:

4. Lời cha dạy “Con người sống để yêu thương”

Có ai khen con đẹp, con hãy cảm ơn và quên đi lời khen ấy.
Có ai bảo con ngoan, con hãy cảm ơn và nhớ ngoan hiền hơn nữa.

Với người òa khóc vì nỗi đau mà họ đang mang,
Con hãy để bờ vai của mình thấm những giọt nước mắt ấy.

Với người đang oằn lưng vì nỗi khổ,
Con hãy đến bên và kề vai gánh giúp.

Người chìa tay và xin con một đồng,
Lần thứ nhất con hãy tặng cho họ hai đồng.
Lần thứ hai hãy biếu họ một đồng.
Lần thứ ba con phải biết lắc đầu.
Và đến lần thứ tư con hãy im lặng, bước đi.

Con hãy biết khen,
Nhưng đừng vung vãi lời khen như những câu ảm, cô chiêu vung tiền
qua cửa sổ.
Lời chê bai con hãy giữ cho riêng mình.

Nụ cười cho người.
Con hãy học cách hào phóng của mặt trời khi tỏa nắng ảm.

Nỗi đau - Con hãy nén vào trong,
Nỗi buồn - Hãy biết chia cho những người đồng cảm.

Đừng khóc than - quy lỵ - van nài,
Khi con biết ngày mai rồi sẽ đến - có bầu trời, gió lộng thênh thang.

Con hãy đưa tay khi thấy người vấp ngã.
Cần lánh xa những kẻ thích quan quyền.

Bạn - là người biết đau hơn nỗi đau mà con đang có,
Thù - là người quặn đau với niềm vui mà con đang có.
Chọn bạn sai - cả đời trả giá,
Bạn hóa thù - tai họa một đời.

Con hãy cho và quên ngay,
Đừng bao giờ mượn, dù chỉ một que tăm, hay sợi chỉ.
Chớ thấy vui khi mình thanh thản trước điều cần nghĩ,
Sự thanh thản chỉ có ở người vô tâm.

*Đừng sợ bóng đêm,
Đêm cũng là ngày của những người thiếu đi đôi mắt.*

*Đừng vui quá - sẽ đến lúc buồn,
Đừng quá buồn - sẽ có lúc vui.*

*Tiến bước mà đánh mất mình - Con ơi, dừng lại.
Lùi bước để hiểu mình - Con cứ lùi thêm nhiều bước nữa, chẳng sao.*

*Hãy ngược nhìn lên cao - Để thấy mình còn thấp,
Nhìn xuống thấp - Để biết mình chưa cao.*

*Con hãy nghĩ về tương lai - Nhưng đừng quên quá khứ,
Hy vọng vào ngày mai - Nhưng đừng buông xuôi hôm nay.
May rủi là chuyện cuộc đời - Nhưng cuộc đời nào chỉ chuyện rủi may,
Hãy nói thật ít - Để làm thật nhiều - những điều có nghĩa của trái tim.*

*Nếu cần, con hãy đi thật xa, để mang về những hạt giống mới,
Rồi dâng tặng cho đời. Dù chẳng được trả công.*

*Những điều cha viết cho con - được lấy từ trái tim chân thật.
Từ những tháng năm lao khổ cuộc đời,
Từ bao đêm chơi vơi giữa sóng cồn,
Từ bao ngày vất vưởng long đong.*

*Cha viết cho con từ chính cuộc đời cha,
Những bài học một đời cay đắng.
Cha gởi cho con chút nắng, hãy giữ giữa lòng con,
Để khi con cất bước vào cuộc hành trình đầy gai và cạm bẫy,
Con sẽ hãy bớt thấy đau và đỡ phải tủi hờn.*

*Đừng hơn thua làm gì với cuộc đời, con ạ.
Hãy để chị, để anh giành lấy phần họ muốn.
Con hãy chậm bước dù là người đến muộn.
Dù phần con chẳng ai nhớ để dành!*

*Hãy vui lên trước những điều nhân nghĩa.
Hãy buồn với những chuyện bất nhân.
Và hãy tin vào một điều có thật:
Con người - sống để yêu thương.*

(Nguồn: Sưu tầm)

*Vâng ạ, thời gian đã hết, bài học của chúng ta tạm dừng ở đây.
Ngày mai chúng ta vẫn tiếp tục đi nội dung “Bồi phước cho trẻ bằng thiện tâm”.*

Chúc bạn:

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,
Hành đúng từng câu chữ,
Nội hóa tâm cung kính,
Là bạn được thân người.*

Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào bài học ngày mai. Xin cảm ơn !]